

بانک سپه ؛ تحریم یا فرصت

(بررسی و عملکرد بانک سپه

بر اساس رپرت بین المللی و تأثیر آن بر اقتصاد)

تحقیق و پژوهش :

غلامرضا میرسکایی

دانشجو دکترای حقوق بین الملل

انتشارات لیل

۱۳۹۶

سرشناسه: میرشکاری، غلامرضا / ۱۳۵۴

عنوان و نام پدیدآور: بانک سپه تحریم یا فرصت: بررسی و عملکرد بانک سپه در امور بین‌الملل و تاثیر آن بر اقتصاد / تحقیق و پژوهش: غلامرضا میرشکاری.

مشخصات نشر: بوشهر: لیل، ۱۳۹۶

مشخصات ظاهری: ۱۴۴ص.

شابک: ۱-۱-۹۰۰۸۰-۹۶۴-۹۷۸

وضعیت فهرست نویسی: فیفا

یادداشت: کتابنامه

موضوع: بانک سپه

موضوع: تحریم اقتصادی آمریکا - ایران

موضوع: Economic sanctions, American - Iran

موضوع: بانک و بانکداری بین‌المللی - ایران

موضوع: Banks and banking, International -- Iran

رده بندی کنگره: ۹۱۰/۴۰۵ / HF ۱۵۸۶

رده بندی دیویی: ۳۷۳/۷۳۰۵۵ / شماره کتابشناسی ملی: ۴۷۰۸۵۸۲

انتشارات تلیل

بانک سپه: تحریم یا فرصت

پژوهش و نگارش: غلامرضا میرشکاری

طرح جلد: نیما جعفری / صفحه آرایی: رسول میرشکاری

نوبت چاپ: اول، بهار ۱۳۹۶ / چاپ دیجیتال: دیبا

شمارگان: ۱۰۰۰ / قیمت: ۱۵۰۰۰ ریال

آدرس ناشر: بوشهر، خیابان امام خمینی، کوچه گلخونه، ساختمان سیراف ۵، واحد ۱۳.

کدپستی: ۷۵۱۴۹۷۷۸۵۵ / تلفن: ۰۹۳۷۵۵۴۹۴۵۹

کلیه حقوق مادی و معنوی برای مؤلف محفوظ می باشد.

فهرست مطالب

مقدمه ۱

فصل اول :

(نظری بر تاریخچه بانک سپه و نظام بانکداری در ایران)

تاریخ تشکیل و وظایف بانکداری در ایران ۵

نیل باندها ۷

۱- بانک جدید شرق ۷

۲- بانک ملی ایران ۷

۳- بانک امین ایران ۸

وظایف بانکداری (ایران) ۹

تاریخچه بانک سپه ۱۳

۱- سابقه بانک سپه ۱۳

۲- نقش بانک سپه در بخش های گوناگون ۱۵

۳- شرکت های سرمایه گذاری وابسته به بانک سپه ۱۶

فصل دوم :

(بررسی مفهوم تحریم ، پیشینه ، قانونی یا غیرقانونی بودن آن)

بررسی مفهوم تحریم در نظام حقوق بین الملل ۱۹

تعریف مفهومی تحریم ۱۹

تحریم ها و پیشینه آن ۲۲

قانونی یا غیرقانونی بودن تحریم ۲۴

مفهوم تحریم بین المللی در نظام حقوق قراردادها ۲۹

۱- تحریم به عنوان فورس ماژور ۲۹

۳۰	۲۲- تحریم و سختی اجرای قرارداد
۳۱	۳- تحریم عامل عقیم ماندن تعهدات تجاری
۳۱	۴- سختی اجرای تعهدات
۳۲	آثار حقوق بشری تحریم
۳۴	راهکارهای قابل استفاده جهت حمایت قانونی از تعهدات موجود

فصل سوم

(تحریم و تأثیرات آن بر اقتصاد و نظام بانکی در عرصه های ملی و بین المللی)

۳۷	تحریم بانک ها و آ ر آن در اقتصاد
۳۹	تأثیرات تحریم بانکها بر سیستم مالی و پولی کشور
۳۹	۱- افزایش مخاطره در خصوص شایع شدن
۳۹	۲- افزایش مطالبات
۴۰	۳- تأثیر روی ریسک اعتباری
۴۰	۴- کاهش اعتماد فروشندگان بین المللی به سیستم بانکی
۴۰	۵- تحمیل هزینه های تامین مالی
۴۱	۶- کاهش اعتماد عمومی به نظام بانکی
۴۵	استناد به تحریم به عنوان عامل رافع مسئولیت در حقوق قراردادها
۴۶	۱- تحریم عامل خارجی محسوب می شود
۴۶	۲- تحریم عامل قهری محسوب می شود
۴۸	۳- تحریم ها می توانند قابل پیش گیری یا پیش بینی محسوب شوند

فصل چهارم :

(عملکرد و جایگاه بانک سپه در تحقق اقتصاد مقاومتی)

عملکرد بانک سپه.....	۴۹
۱- تجهیز و تخصیص منابع.....	۴۹
۲- تأثیر انتشار صکوک از سوی بانک سپه بر اقتصاد.....	۵۱
جایگاه بانک سپه در تحقق اقتصاد مقاومتی.....	۵۴
سپه بانک، سپه در بین بانک‌های کشور از نظر عملکرد بین‌المللی.....	۵۵
خدمات اجرایی قابل استفاده در حقوق بین‌الملل.....	۵۶
۱- جایگاه تحریم در میثاق جامعه ملل.....	۵۶
۲- ماهیت و فلسفه قانون تحریم در نظام سازمان ملل.....	۵۸
سازمان‌های ذیصلاح بین‌المللی در اعمال تحریم.....	۵۹
۱- شورای امنیت سازمان ملل.....	۵۹
۲- مجمع عمومی.....	۶۱

فصل پنجم :

(رویه عملکرد و مقابله بانک سپه با تحریم‌های بین‌المللی)

حضور بانک سپه در عرصه تجارت بین‌الملل.....	۶۳
۱- عملکرد بانک سپه در بخش پروژه‌های بین‌المللی نفتی.....	۶۳
۲- عملکرد بانک سپه در زمینه فعالیت‌های ارزی.....	۶۵
تحریم بانک سپه و مقابله با آن.....	۶۷
تحریم‌های آمریکا علیه بانک سپه.....	۶۹
۱) تحریم‌های بانکی.....	۶۹
۲) تحریم‌های شورای امنیت سازمان ملل.....	۷۰
۳) تحریم‌های اتحادیه اروپا.....	۷۱

- ۷۱ مقابله بانک سپه با تحریم ها.
- ۷۵ ارائه طرح رفع تحریم بانک سپه به مذاکره کنندگان.

فصل ششم :

(تعهدات و قراردادهای بانک سپه)

- ۸۵ آثار حقوقی ناشی از تحریم و یا آرای محاکم قضائی بر ضمانت نامه ها.
- ۸۶ - ۱ - موای که تأثیر تحریم دائمی است
- ۸۶ - ۲ - سقوط تعهدات
- ۹۲ - ۳ - انحلال قرارداد
- ۹۶ معافیت متعهد از پرداخت خسارت
- ۹۹ پذیرش خطرات ناشی از قوه مبرا
- ۱۰۰ مواردی که تحریم ناشی از فعل متعهد است
- ۱۰۳ تقصیر متعهد
- ۱۰۴ تعلیق تعهدات

فصل هفتم :

(پایان شناسی، پیشنهادات و نمایه برداشت نامه ها)

- ۱۰۷ نتیجه گیری
- ۱۰۹ پیشنهادات
- ۱۱۷ فهرست منابع و مآخذ
- ۱۲۳ تصاویر

مقدمه :

تولد نظام بانکی کشور با تأسیس بانک سپه مقارن بوده است. این بانک در سال ۱۳۰۴ یعنی حدود یک قرن پیش با سرمایه ای در حدود ۴۰۰ هزار تومان تأسیس شده است. اکنون بانک سپه با بیش از ۹۰ سال تجربه به عنوان یکی از مهمترین نهادهای مالی و اقتصادی کشور با حدود ۲۰۰۰ شعبه توانسته با جذب سرمایه های سرگردان جامعه و سوق دادن آن به سمت فعالیتهای مولد اقتصادی در جهت تحقق اهداف اقتصادی کلان کشور مشارکتی موثر و مطلوب داشته باشد.

در عرصه بین المللی نیز با ایجاد واحدهای بانکی در کشورهایی چون آلمان، ایتالیا و فرانسه و همچنین بانک بین المللی سپه انگلستان، در ارائه خدمات بانکی از جایگاه خاصی برخوردار بوده است. تنها بانکی ایرانی که در کشور ایالات متحده آمریکا (شهر نیویورک) شعبه دارد بانک سپه است هر چند مدتی است که شعبه آن بخاطر سیاست های روز جهانی، سوی دولت آمریکا تعطیل شده است. ولیکن در گذشته نه چندان دور این بانک سرعرصه بین الملل نیز در ارائه خدمات بانکی از جایگاه ارزنده ای برخوردار بوده است. اهم وظایف بانک سپه در امور پولی بین المللی عبارتند از:

سیاست گذاری و برنامه ریزی در امور ارزی بانک در قالب سطوح ملی، تعیین شده از سوی بانک مرکزی ج.ا.ا. و هیأت محترم مدیره، تهیه، تدوین و ابلاغ بخشنامه ها و دستورالعمل های ارزی، بررسی و پاسخ گویی به ابهامات استعلام های دریافتی از واحدهای ارزی و شعب، نظارت بر اعطای تسهیلات از

محل حساب ذخیره ارزی و صندوق توسعه ملی و صدور مجوز گشایش اعتبار اسنادی مربوطه، بررسی، تهیه و تنظیم قراردادهای تأمین مالی (فاینانس و ریفاینانس) و منابع ارزی داخلی بانک، نظارت بر عملکرد شعب خارج از کشور، بررسی و صدور گواهی ثبت آماری واردات کالا در سامانه متمرکز واحدهای ارزی و مدیریت ریزش سامانه اطلاعات ثبت سفارشات و تخصیص ارز در تعامل با بانک مرکزی.

در روابط بین الملل معاصر تحریم ها ابزاری برای حل و فصل اختلافات و دستیابی به اهداف سیاسی خاص تلقی می شود که غالباً انعکاسی از نارضایتی اعضای قدرتمند شورای امنیت از رفتار بین المللی و داخلی سایر اعضا می باشد، تحریم به عنوان ابزار فشار و اجبار در رسیدن اهداف سیاست خارجی کشورها همواره مدنظر بوده و ادبیات آن بخشی از بحث انگیزترین و غیرقطعی ترین ادبیات ها در روابط بین الملل است. در عصر حاضر، پایدارترین رشد اقتصادی در جهان مربوط به اقتصادهای دانایی محور است.

تحریم های اقتصادی، ابزاری جهت نیل به اهداف و عقاید سیاسی است و یکی از عوامل تأثیرگذار روی روابط اقتصادی و سیاسی کشورها می باشد. در این راستا، با توجه به فضای موجود داخلی و بین المللی درباره تحریم ایران می توان به نقش و اهمیت بانک سپه اشاره نمود؛ چرا که، بانک سپه با سابقه تاریخی، عنوان یکی از مهمترین نهادهای مالی و اقتصادی کشور با دارا بودن خدمات فراوان، توانسته با جذب سرمایه های سرگردان جامعه و سوق دادن آن به سمت فعالیتهای مولد اقتصادی در جهت تحقق اهداف اقتصادی کلان کشور مشارکتی مؤثر و مطلوب داشته باشد. در عرصه بین المللی نیز، بانک بین المللی سپه

توانسته در ارائه خدمات بانکی از جایگاه ارزنده ای برخوردار باشد که از اهم فعالیت‌های این بانک در عرصه بین‌الملل می‌توان به خدماتی از قبیل افتتاح انواع حسابهای سپرده، انجام امور حوالجات ارزی، گشایش اعتبار اسنادی، ابلاغ اعتبارات اسنادی، پوشش اعتبارات اسنادی، تأیید اعتبارات اسنادی، صدور ضمانتنامه ارزی و ... اشاره نمود. با این حال، این بانک با حضور قدرتمند در عرصه بین‌المللی باعث لغو تحریم‌های ناعادلانه بین‌المللی در تاریخ ۲۷ دی ماه سال ۱۳۹۴ شد و خروج این بانک از فهرست تحریم‌های ظالمانه یکی از حماسه‌های بزرگ اقتصاد در کشور می‌باشد؛ همچنین، با توجه به منضبط بودن، قانونمند و مرز اعماد بودن این بانک، می‌تواند در دوران پساتحریم نیز با نقش آفرینی دو چندان است. نکته و شکوفایی اقتصاد کشور شود.

از اهم فعالیت‌های بانک سپه در عرصه بین‌المللی می‌توان به خدماتی از قبیل افتتاح انواع حساب‌های سپرده، انجام امور حوالجات ارزی، گشایش اعتبار اسنادی، ابلاغ اعتبارات اسنادی، پوشش اعتبارات اسنادی، تأیید اعتبارات اسنادی، صدور ضمانتنامه ارزی و ... اشاره نمود.

بدینسان می‌توان بیان نمود که تحریم یک از ضمانت‌اجراهای پذیرفته شده در نظام حقوقی سازمان ملل است، و بنا به دلایل مختلف است تأثیرات مختلفی بر تعهدات و روابط حقوقی در قراردادهای مختلف از جمله در روابط طرفین ضمانت‌نامه‌های بانکی بگذارند، تحریم‌ها بنا به مورد می‌تواند هم بر ایفای تعهدات یک دولت تأثیرگذار باشند و هم بر ایفای تعهدات اتباع آن دولت، در این صورت آثار متفاوتی را نیز در پی دارد، در برخی موارد ممکن است منجر به مسئولیت قراردادی بین‌المللی یک دولت شود و در برخی موارد تنها مسئولیت

قراردادی شخصی را در پی دارد، در نهایت اینکه با توجه به گستره تأثیرات تحریم آثار متفاوتی نیز بر تعهدات طرفین و ایجاد و یا عدم ایجاد مسئولیت قراردادی در پی دارد، باید گفت در مواردی که تأثیر تحریم ها گسترده باشد حدس زده می شود که تحریم دارای همان آثار فورس ماژور باشد، البته به شرط احراز سایر شرایط (عدم قابلیت پیش بینی و پیش گیری) اما چنانچه تأثیرات تحریم ها بر ایفای تعهدات به گونه ای باشد که بتوان گفت اجرا تعهدی را دشوار (و نه غیر ممکن) نماید، دارای تأثیرات کمتری بر ایفای تعهدات خواهد بود، در این موارد تحریم ها تنها می توانند تعهدات ناشی از ضمانت نامه بانکی را به حالت تعلیق در بیاورند. تبعا عدم ایفای تعهدات در این موارد ممکن است منجر به ایجاد مسئولیت قراردادی برای بانک متعهد و یا ضامن باشد، در نهایت اینکه در مواردی ممکن است تحریم اساسا تأثیری بر تعهدات و در نتیجه مسئولیت طرفین نداشته باشد، به عنوان مثال در مواردی که متعهد مانند بانک ضامن بپذیرد که حتی علیرغم وجود تحریم تعهدات متعهد در ضمانت نامه را ایفاء نماید و یا اینکه در عرصه بین المللی دولتی که تحریم شده با انجام عملی خاص موجبات انجام این تحریم را ایجاد نموده باشد، از مواردی است که تحریم های بین المللی نمی توانند تأثیری بر تعهدات بگذارند.

غلامرضا میرشکاری

سواحل نیلگون خلیج فارس - بندر بوشهر

بهار ۱۳۹۶